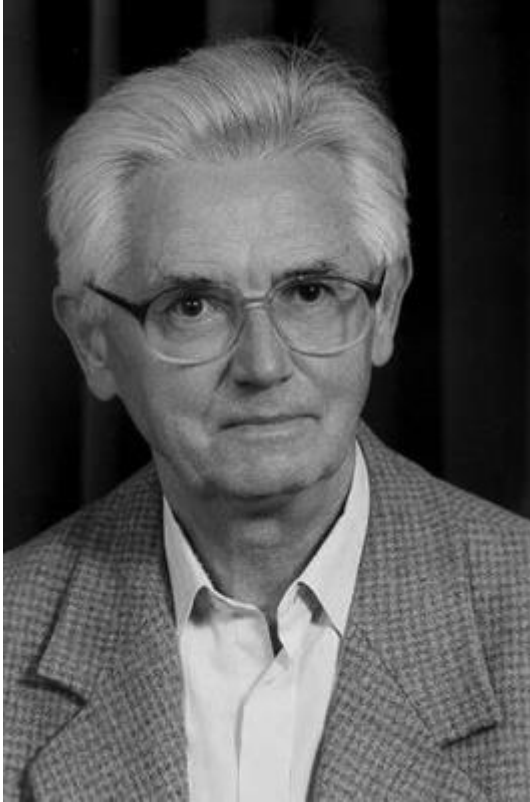

Egy élet munkája az informatika fejlődéséért

Arató Máttyás - © Fotó: Magánarchívum

Debrecen – Búcsúzunk Arató Máttyás professzortól, Akadémiai-díjas matematikustól.

Türelemmel viselt hosszú, súlyos betegség után 2015. június 2-án elhunyt **Arató Máttyás**, a Debreceni Egyetem Informatikai Karának professor emeritusa, Széchenyi-díjas és Akadémiai-díjas matematikus, az ELTE díszdoktora, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje és az Eötvös József Koszorú kitüntetések tulajdonosa, munkatársunk, tanárunk, kedves jó barátunk. Nyolcvannégy éves volt.

Elhurcolt emlékek

Eleken született 1931-ben. Ott járt az elemi iskolába, majd Makón a Csanád Vezér Gimnáziumban érettségizett. Édesapja 1946-ban meghalt, sváb rokonainak nagy részét kitelepítették Németországba, vagy elhurcolták a Szovjetunióba. Soha többet nem látták egymást.

Szegeden matematika, fizika és ábrázoló geometria szakra került 1949-ben, de 1951 őszen Budapestre kérte magát, mert ott akkor indult az alkalmazott matematika képzés. Diplomát 1954-ben kapott. Diplomájával az MTA Alkalmazott Matematikai Kutató Intézetében lett tudományos segédmunkatárs, majd 1958-ban **Rényi Alfréd** ajánlásával került aspiránsként Moszkvába a modern valószínűségelmélet megteremtőjéhez, A. N. Kolmogorovhoz. Kolmogorov tucatnyi aspiránsa (ma már mind világhírű tudósok) jó iskolai közösséget jelentett számára. Az idősorok vizsgálata közben sokat foglalkoztak a földtengely mozgásával (a Chandler-periódussal). 1962-ben védte meg kandidátusi értekezését. Családot is Moszkvában alapított. Családjára, fiára, lányára, unokáira mindig nagyon büszke volt.

Hazatérve a BM Rejtjelezési Osztályán dolgozott matematikusként, egészen 1965 ősziig. 1966-tól az MTA Számítástechnikai Központjában, majd az egyesülés után az MTA SZTAKI-ban vezette a Statisztikai Osztályt, 1970-től 1976-ig az intézmény igazgatóhelyettese volt.

Az egész ország javára

Vezetőként több, országos jelentőségű projektet irányított: ide sorolhatók az országos számítógépes népszénelnyilvántartó-rendszer (személyi számok), és a Dunai Vasmű számítógépes termelésirányító rendszerének kidolgozása.

1976 januárjától az egy évvel korábban alakult SZÁMKI igazgatója lett. Tíz évig dolgozott itt, majd a jogutód SZÁMOK-nál. Közben 1981–82-ben Los Angelesben, az UCLA-n, illetve a St. Louisban lévő Washington Egyetemen volt vendégprofesszor. Itt arra is szakított időt, hogy könyvet írjon a kutatási eredményeiről. A nagy nemzetközi érdeklődést kiváltó könyv az egyik legjelentősebb tudományos kiadónál, a Springer Verlagnál jelent meg angolul, majd később oroszra is lefordították.

Érvelt, győzködött a célért

Félállású egyetemi tanár lett 1971-ben az ELTE-n, miután megvédte akadémiai doktori disszertációját. 1984-től a Kossuth Lajos Tudományegyetem professzora. Itt minden vezető beosztásában azon dolgozott, hogy a debreceni informatika megfelelő szervezeti, anyagi és szellemi feltételekhez jusson az egyetemen és a régióban. Alapvető érdemeket szerzett a Debreceni Egyetem Informatikai Karának létrehozásában. Ha kellett vitatkozott, győzködött, levelezett, konfrontálódott az ügy érdekében. 2001-ben emeritált.

Tagja volt az MTA Tudományos Minősítő Bizottságának, a Matematikai Szakbizottságnak és alapító tagja, majd hosszú évekig elnöke a Számítástudományi Szakbizottságnak. Több folyóirat szerkesztője volt. Mintegy 120 jelentős tudományos dolgozata jelent meg, cikkeire több száz hivatkozást kapott. Magát mindig alkalmazott matematikusnak tekintette, olyannak, aki felismerte a számítógépek és az informatika jelentőségét.

Kitüntetései közül az 1994-ben kapott Széchenyi-díjra volt legbüszkébb. Saját véleménye szerint: amiért dolgozott és számára elégedettséget is jelentett, az annak a sok-sok tehetséges fiatal embernek előrehaladása, akik valaha tanítványai és munkatársai voltak. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a Széchenyi-díj elnyerése után vele készített riport (Debreceni Szemle, 1995/1) általa választott alcíme: „... arra törekedtem, hogy magamat nálam tehetségesebb emberekkel vegyem körül”. Emlékét szeretettel megőrizzük.

– Fazekas Gábor, egyetemi docens –

Forrás:

<http://www.haon.hu/egy-elet-munkaja-az-informatika-fejloleseert/2873836>

2015.07.12 07:05; *Frissítve:* 2015.07.12 07:11;